

Erfelijk eczeem

bij kinderen

7 vragen
7 antwoorden
7 tips

Scan deze QR voor de
podcast en internettips

7 vragen 7 antwoorden

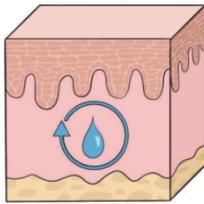

1

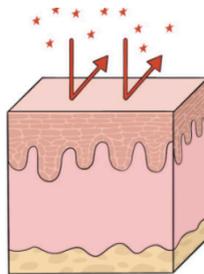
Wat is erfelijk eczeem?

Er zijn verschillende soorten eczeem. Deze folder gaat over eczeem bij kinderen door een erfelijke aanleg. Andere namen hiervoor zijn constitutioneel eczeem, atopisch eczeem of dauwworm.

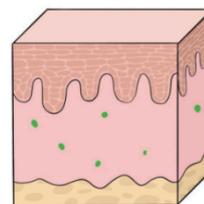
Bij een gezonde huid zonder eczeem liggen de bovenste huidcellen van de bovenste huidlaag dicht tegen elkaar. De huid heeft een beschermlaag zodat het vocht goed kan vasthouden. Deze beschermlaag helpt om bacteriën, virussen en andere stoffen buiten te houden.

De huid kan vocht goed vasthouden

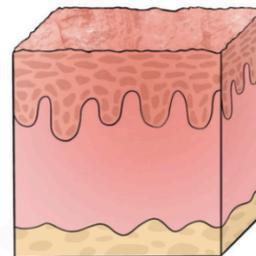

De huid beschermt goed tegen stoffen en prikkels

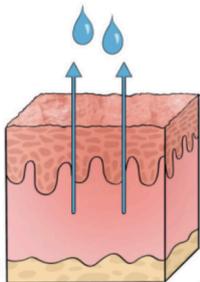
De afweer is gezond

Heeft je kind erfelijk eczeem? Dan liggen de bovenste huidcellen van de bovenste huidlaag niet goed tegen elkaar. Hierdoor gaat vocht makkelijker door de huid naar buiten. De huid wordt daardoor droger en jeukt sneller.

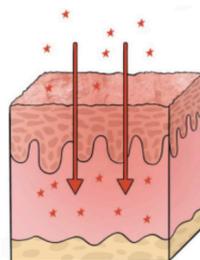

Huid **met** eczeem
De bovenste huidcellen liggen slechter tegen elkaar

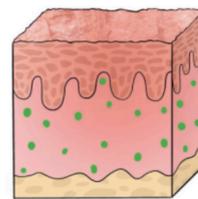
Ook gaan stoffen en prikkels van buitenaf gemakkelijker door de huid naar binnen. De afweer in de huid reageert hierop. De huid van je kind kan hierdoor gaan ontsteken. De oorzaak van dit eczeem zit dus in je aanleg en in je afweer. Het is goed om te weten dat eczeem niet besmettelijk is, dus aanraken en knuffelen kan gewoon.

Vocht gaat makkelijk door de huid naar buiten

Stoffen en prikkels gaan makkelijker door de huid naar binnen

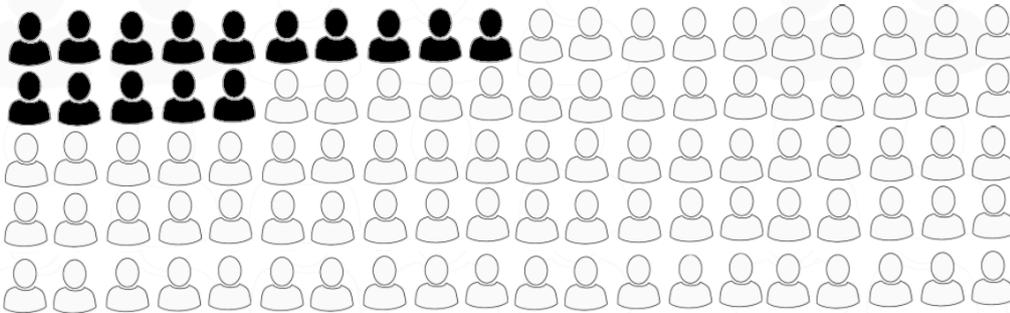

De afweer in de huid is te actief

2

Hoe vaak en bij wie komt erfelijk eczeem voor?

In Nederland hebben ongeveer 15 op de 100 kinderen last van eczeem met erfelijke aanleg. Eczeem komt het vaakst voor bij baby's en peuters, maar ook bij oudere kinderen. Bij de meeste kinderen verdwijnen de klachten na een paar jaar. Maar niet bij iedereen. De kans dat jouw kind eczeem krijgt, is groter als je als ouder eczeem, hooikoorts of astma hebt, of hebt gehad als kind.

© monieklegtuit

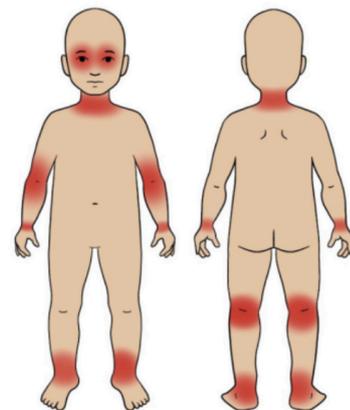
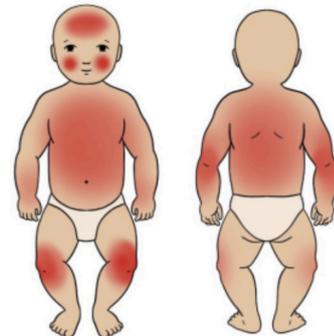
3

Hoe weet je dat je kind eczeem heeft?

De huid van je kind is dan rood of donker van kleur. Ook is de huid vaak droog en heeft schilfers, bultjes, kloofjes of korstjes. Als je kind lange tijd last heeft van eczeem, kan de huid ruw en dik worden. Eczeem kan overal op het lichaam voorkomen.

Bij kinderen tot 2 jaar komt eczeem meestal voor op de wangen, het voorhoofd en op de buitenkant van de ellebogen en knieën.

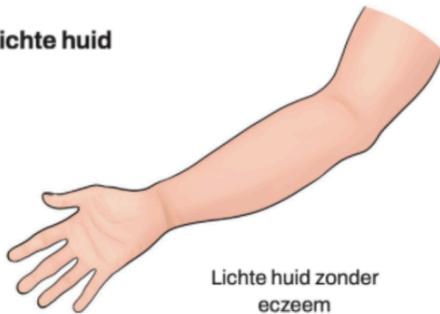
Bij kinderen tot 12 jaar zit eczeem vaker aan de binnenkant van de ellebogen, in de knieholten, bij de enkels en polsen, in de nek en rond de ogen.

Door eczeem kan je kind veel last hebben van jeuk. Je kind kan daardoor onrustig zijn en slecht slapen. Door de jeuk krabben kinderen veel, waardoor ook wondjes kunnen ontstaan.

Bij sommige kinderen komt er vocht uit de eczeemplekken. Dat noemen we 'nattend eczeem'. De kleur van je eigen huid bepaalt de kleur van de plekken. Heb je een lichte huid? Dan zijn de plekken rood. Heb je een donkere huid? Dan zijn de plekken donkerder dan de rest van je huid.

Lichte huid

Lichte huid zonder eczeem

Lichte huid met eczeem

Donkere huid

Donkere huid zonder eczeem

Donkere huid met eczeem

4

Hoe weet de dokter of je kind erfelijk eczeem heeft?

Voor de diagnose eczeem met erfelijke aanleg is geen extra onderzoek nodig. Het eczeem is bij je kind goed herkenbaar. De dokter luistert naar jullie verhaal en kijkt goed naar de huid van je kind. Een foto kan de dokter ook erg helpen.

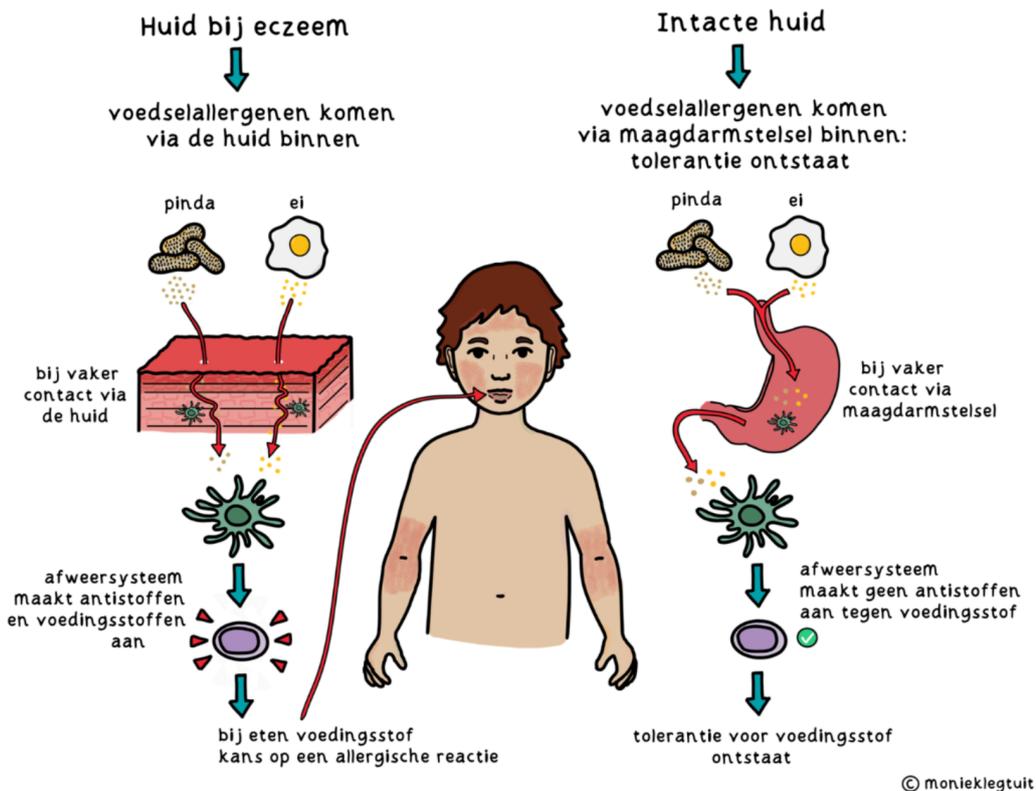
De dokter let op verschillende dingen:

- Of je kind jeuk heeft;
- Waar de eczeemplekken zitten;
- Waar de eczeemplekken eerder hebben gezeten;
- Of je kind het afgelopen jaar een droge huid heeft gehad;
- Of een van de ouders astma of hooikoorts heeft, of heeft gehad;
- Op welke leeftijd de eczeemplekken zijn ontstaan.

Voedselallergie en eczeem

Erfelijk eczeem komt niet door een voedselallergie. Ook is eczeem geen uiting van een voedselallergie. Wel hebben kinderen met eczeem vaker een voedselallergie dan kinderen zonder eczeem.

Een voedselallergie bij eczeem kan zo ontstaan:

Huid met eczeem – voedselallergie kan ontstaan:

Doordat de huid bij eczeem minder beschermd is kunnen voedingsmiddelen zoals pinda of ei naar binnen dringen waardoor het afweersysteem van je kind antistoffen tegen pinda of ei maakt. Het gevolg hiervan is dat als je kind dan op een later moment pinda of ei eet, deze antistoffen een allergische reactie kunnen opwekken.

Hoe kan je die de kans op voedselallergie voorkomen?

Daarvoor moet pinda en ei eerst vaker via de normale route, het maagdarmsstelsel, in aanraking komen met het afweersysteem. Zo herkent het afweersysteem van je kind pinda en ei als normale voeding. Er worden geen antistoffen aangemaakt en je kind verdraagt deze stoffen goed, zo ontstaat er tolerantie tegen bijvoorbeeld pinda of ei.

Het is dus belangrijk om het eczeem van je baby goed te behandelen en zo de huid te beschermen en je baby vanaf 4 tot 6 maanden regelmatig voedingsmiddelen als pinda en ei te geven. Dat kan helpen een voedselallergie te voorkomen. Bespreek met je dokter hoe je je kind het beste kan laten wennen aan verschillende soorten voedsel.

5

Wat kun je doen als je kind erfelijk eczeemheeft?

De aanleg om eczeem te krijgen kun je niet veranderen. Gelukkig kan je wel de klachten verminderen en nieuwe opvlammingen van eczeemproberen te voorkomen. Een goede behandeling van eczeem is belangrijk, omdat eczeem veel invloed kan hebben op hoe je kind zich voelt.

De behandeling van erfelijk eczeem bestaat uit:

- Het vermijden van prikkels die eczeem erger kunnen maken;
- De huid van je kind te beschermen door te 'smeren, smeren, smeren' met een basiszalf en/of medicijnzalf.

Prikkels voor erfelijk eczeem

Het is voor elk kind anders welke stoffen en prikkels de huid irriteren. Eczeem is geen allergie voor deze stoffen of prikkels. Help je kind om prikkels te vermijden die het eczeem erger maken.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Handzeep, douchegel en shampoo;
- Lang en warm douchen of in bad;
- Schoonmaakmiddelen;
- Kleren en dekens van wol;
- Parfum;
- Zweten;
- Warm of koud weer, of wisselingen in temperatuur

Ook moe zijn, stress, spanning, ziekte door een virus of bacterie of het doorkomen van tanden kunnen eczeem bij je kind erger maken. Het eczeem kan op en af gaan. Zelfs als je kind stoffen en prikkels vermijdt kan het erger worden. Door er zalf op te smeren kan je de klachten wel verkleinen.

Basisverzorging

Het is erg belangrijk om de huid van je kind goed in te vetten met een basiszalf. De basiszalf is geen medicijn en heeft een beschermende functie.

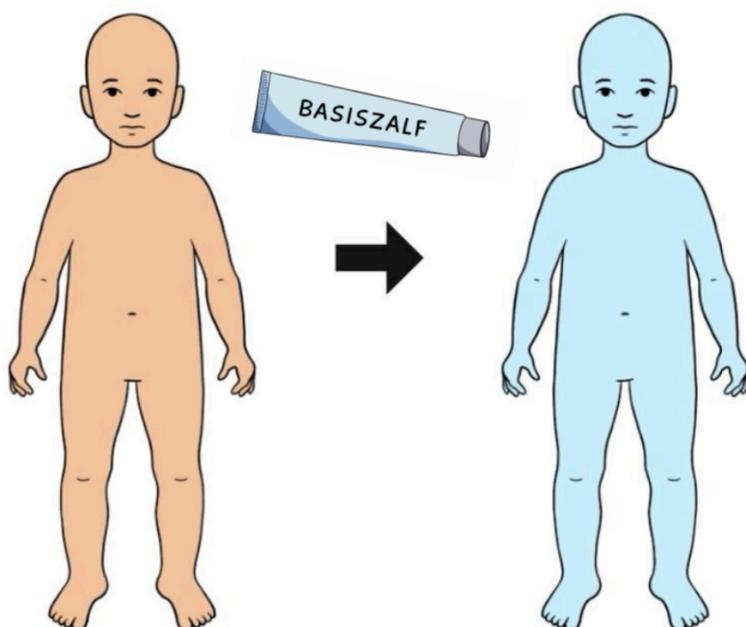
Waarom is basiszalf belangrijk?

Basiszalf zorgt dat de huid meer vocht vasthoudt. Hierdoor wordt de huid van je kind minder droog en jeukt hij minder.

Basiszalf vormt een laag op de huid. De laag beschermt de huid tegen stoffen en prikkels van buiten. Hierdoor wordt de kans op nieuwe plekken met eczeem kleiner.

Smeer iedere dag basiszalf over het hele lichaam van je kind. Doe dit het liefst meerdere keren per dag. Smeer ook basiszalf als je geen plekken met eczeem meer hebt. Dan blijven de klachten van eczeem langer weg.

Basiszalf op je hele lichaam:

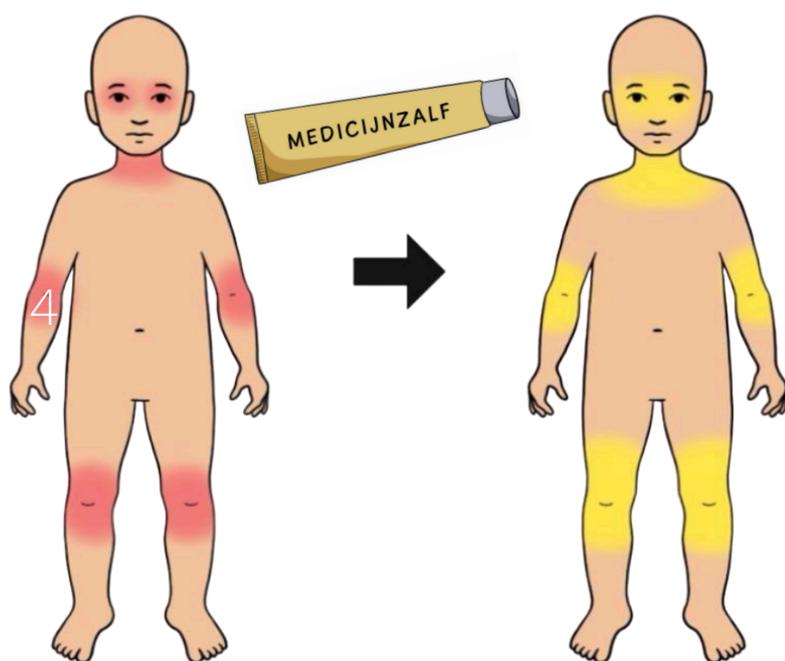

Wat te doen bij een opvlamming van eczeem?

Bij rode, jeukende eczeemplekken schrijft de dokter vaak een medicijnzalf voor. Andere namen voor medicijnzalf zijn: corticosteroïd-zalf, hormoonzalf, dermatocorticosteroïd-zalf, cortisonzalf of eczeemzalf. De medicijnzalf verandert de aanleg voor het krijgen van eczeem niet, maar behandelt de eczeemplekken. Bespreek met de dokter welke plekken dit zijn en hoe je ze kan herkennen. Is het eczeem rustiger geworden? Dan kan de medicijnzalf in stappen worden afgebouwd, in overleg met de dokter.

Soms zijn ouders bang om medicijnzalven te smeren. Ze maken zich zorgen dat de huid er dun van wordt of dat hun kind minder goed zou groeien. Hiernaar is veel onderzoek gedaan en dit laat zien dat de medicijnzalf veilig is voor je kind als je die op de juiste manier gebruikt.

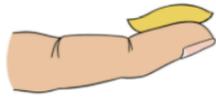
Medicijnzalf alleen op eczeemplekken:

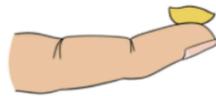
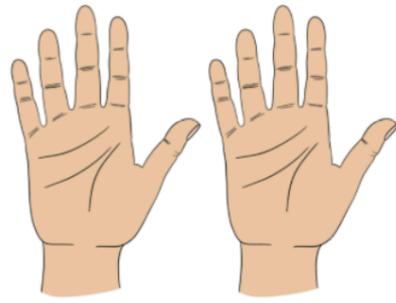
Vingertop-methode

Als je de 'vingertop-methode' gebruikt en het smeerschema van de dokter volgt, is de kans op bijwerkingen heel klein. Doe daarvoor een streepje zalf op de hele top van je (volwassen) wijsvinger.

Er is 1 vingertop met zalf nodig voor een stuk eczeem zo groot als 2 volwassen handen naast elkaar. Er is een halve vingertop nodig voor een stuk eczeem zo groot als 1 volwassen hand.

● = 1 vingertop

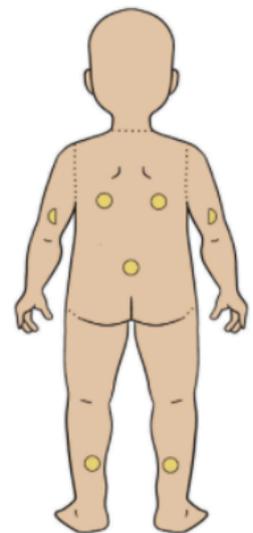
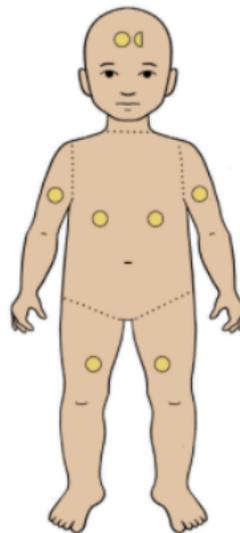
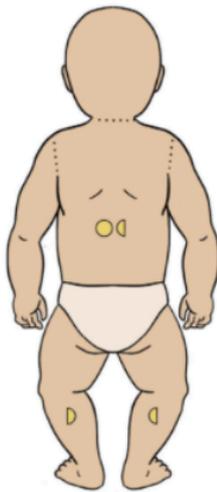
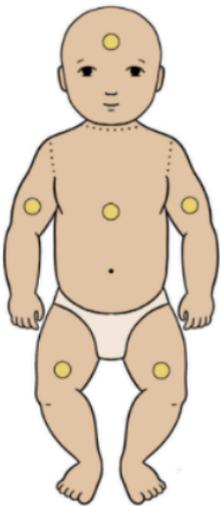

◐ = halve vingertop

1 - 2 jaar

3 - 12 maanden

6

Hoe ziet de toekomst eruit met erfelijk eczeem?

Meestal begint erfelijk eczeem voordat een baby 6 maanden oud is. Maar je kunt het op iedere leeftijd krijgen. Vaak blijven de klachten een paar jaar en verdwijnen dan weer, vaak voor de leeftijd van 5 jaar. De aanleg voor eczeem blijft. De klachten kunnen dus weer terugkomen. Soms verdwijnen de klachten van eczeem niet.

Kinderen met eczeem hebben op latere leeftijd meer kans om astma of hooikoorts te krijgen. Dit komt doordat hun afweersysteem in aanleg heviger reageert op normale prikkels en stoffen als pollen en huisstofmijt.

Lees voor meer informatie over astma ook de folder 'Astma bij kinderen' en 'Hooikoorts' van Kind bij de Dokter

Soms is niet duidelijk waardoor de klachten van eczeem weer terugkomen. Een opvlamming is niet altijd te voorkomen. Je kunt de klachten wel verminderen door goed te smeren, prikkels te herkennen en zo goed mogelijk met deze prikkels om te gaan (zie vraag 5).

7

Heeft ieder kind met erfelijk eczeem dezelfde klachten?

Nee, erfelijk eczeem is bij ieder kind anders. De klachten van eczeem kunnen per kind, maar ook per dag of periode erg verschillen. Ouders weten steeds beter wanneer en hoe vaak ze moeten smeren en welke prikkels het eczeem verergeren.

Stem de behandeling van je kind daarom goed af met de dokter. Je zult merken dat het op die manier steeds beter lukt om het eczeem onder controle te krijgen. Zo heeft je kind minder last van het eczeem.

7 tips

1

Herken de signalen

Let op jeuk, droge plekken en krabben. Wacht dan niet met smeren.

2

Herken de alarmsignalen

Bel de dokter bij korstjes met pus, koorts en/of huilen bij aanraking. Er kan dan een extra behandeling nodig zijn, bijvoorbeeld met antibiotica(zalf)

3

Bereid je afspraak met de dokter voor

Schrijf je vragen op, maak foto's van de huid en neem een lijstje mee met gebruikte crèmes of zalven.

4

Smeer slim

Maak er een gezellig smeerritueel van, als in een spel. Als je kind wat ouder is, betrek je kind er dan bij. Laat het kiezen welk lichaamsdeel eerst wordt ingesmeerd.

5

Praat erover

Bespreek de klachten op de opvang of met opa's en oma's. Geef uitleg hoe en waarom je de huid insmeert aan anderen die voor je kind zorgen.

6

Ga bij vragen altijd eerst naar je dokter

Ook kun je terecht bij andere ouders via de patiëntenorganisaties zoals de VMCE (Vereniging voor Mensen met Constitutioneel Eczeem).

7

Gebruik betrouwbare informatie

- De informatie van [Eczeemwijzer](#);
- De informatie over Eczeem van [Thuisarts](#);
- De informatie over erfelijk Eczeem op de [website van Huidziekten](#);
- De informatie op [Huidhuis](#);
- De informatie van [VMCE](#);
- De smeewijzer in de [Zalf-app](#);
- Boek en game en game ['Zalfje'](#);

Colofon

Auteurs folder

Drs. Virginia Adao, ANIOS jeugdgezondheidszorg, CJG Rijnmond
Drs. Lorijn de Kraker, ANIOS kindergeneeskunde, Dijklander
Ziekenhuis
Dr. Anne-Moon van Tuyll van Serooskerken, Dermatoloog, Haga
Ziekenhuis en Juliana Kinderziekenhuis
Drs. Timo Verheggen, Kinderarts-allergoloog, Frisius MC
Dr. Aviel Ragamin, Dermatoloog in opleiding, Leiden UMC
Drs. Dominique Groot, Kinderarts, Alrijne Ziekenhuis
Dr. Francine van Erp, Dermatoloog, Tergooi MC
Drs. Lonneke Landzaat, Kinderarts-allergoloog, Elizabeth Twee-
Steden Ziekenhuis
Drs. Eva Vermeer, Arts-onderzoeker kinder-MDL, Amsterdam UMC
Dr. Gerdine Kamp, Kinderarts, Tergooi MC

Redactie

Femke Noordink, Moving Stories

Illustraties

Drs. Moniek Veldhuis, kinderarts in opleiding, Amsterdam UMC (@MoniekLegtUit)
Drs. Loes Vos, Dermatoloog in opleiding, Amsterdam UMC

Vormgeving

Drs. Julia Groenveld, arts-onderzoeker, St. Antonius Ziekenhuis
Drs. Marleen Groenveld, arts-onderzoeker, AmsterdamUMC

Met dank aan

:
Annemarie Alderden, Bestuursondersteuner Kind bij de Dokter
Nationaal Constitutioneel Eczeem Project (NCEP) voor de totstandkoming van de informatie.
Patiëntvereniging:
Eleenoor de Boevère, Vereniging voor Mensen met Constitutioneel Eczeem (VMCE)
Bernd Arents, Vereniging voor Mensen met Constitutioneel Eczeem (VMCE)

www.kindbijdedokter.nl